

OBSAH

Úvod	9
Časť I. Vývoj rozpoznávacích systémov	
1 Rozpoznávanie textu v systéme IRIS	17
1.1 Východiskové poznané zákonitosti	18
1.2 Informácie a metainformácie	19
1.3 Základné pomôcky v systéme	21
1.3.1 Zoznam kľúčových periodík	21
1.3.2 Zoznam perspektívnej bibliografie	23
1.3.3 Voľba a zakódovanie kategoriálnych súborov	23
1.3.4 Kódy používaných jazykov	23
1.3.5 Zoznam základných tried	23
1.4 Formy spracovania dát	31
1.4.1 Citačná báza dát	32
1.5 Ovládanie voľby rozsahu textových dát	47
1.6 Priprava dát pre rešeršné katalógy	50
1.6.1 Štruktúra dokumentových dát	50
1.6.2 Štruktúra sémantických textových dát	52
Literatúra	66
2 Rozpoznávanie textu v systéme FAS — ROBOTRON	68
2.1 Nástroje výstavby sémantickej siete	70
2.2 Reprezentácia sémantickej siete ako grafovej štruktúry	73
2.3 Informačný jazyk faktografického systému	74
2.3.1 Rozpoznávací slovník	75
2.3.2 Smerové spojovacie slová	80
2.4 Syntakticko-sémantická analýza	85
2.4.1 Proces asimilácie	90
2.4.2 Sémantické gramatiky	95
2.5 Reprezentácia faktových znalostí	98
2.6 Charakteristiky analýz	99
2.6.1 Lexikálna analýza	99
2.6.2 Sémantický predprocesor	100

2.6.3	Sémantický procesor	100
2.7	Riešiteľ problému	101
2.8	Syntetizátor odpovedí	102
	Literatúra	103
	Príloha 1	104
3	Rozpoznávanie textu pomocou denotačnej analýzy v ZSSR	111
3.1	Vnútorné zákonitosti prechodu od jazykových prvkov k textu	112
3.2	Štruktúra obsahu textu	113
3.3	Denotačná analýza textu	115
3.4	Metodika výstavby denotačnej štruktúry textu	123
3.5	Stanovenie názvov väzieb denotátov	127
3.6	Formalizácia výsledkov analýzy textu	129
3.7	Stanovenie základného (indexačného) obsahu	131
3.8	Základné kroky pri vytvorení formalizovanej denotačnej štruktúry	134
	Literatúra	136
4	Rozpoznávanie textu metódou procedurálnej logiky	137
4.1	Prvky klauzálovej logiky	138
4.2	Logické procedúry pre sémantické transformácie	139
4.3	Simmonsov prístup	152
4.4	Praktická ukážka rozkladu vety	156
4.5	Kombinovanie vettých relácií do schém	158
	Literatúra	164
	Príloha 2	166
5	Rozpoznávanie prehovoru v relačných rámcoch	176
5.1	Údaje, informácie, znalosti	176
5.2	Reprezentácia znalostí	177
5.3	Rámcové reprezentačné schémy	179
5.4	Danosti sémantickej teórie komunikácie	180
5.5	Porovnanie dvoch systémov sémantiky textu	188
5.6	Formy finálnej štrukturalizácie cez množiny φ a σ	192
5.7	Smerové väzbové relátory	197
5.8	Pojmová koherentná súvislosť textu	200
5.9	Referenčná banka dát	204
	Literatúra	208

Časť II. Metodika tvorby textových súborov typu REVIS

6	Základné procedúry spracovania textových informácií	213
6.1	Model univerzálnych procedúr	216
6.2	Aktuálne parametre	217

6.3	Kontextové spracovanie textu	220
6.3.1	Reprezentácia kontextu	220
6.3.2	Všeobecný modul rozpoznávania	222
6.3.3	Všeobecné procedúry rotačných výberov	225
6.4	Riadenie metainformácií	227
6.5	Roly, vlastnosti a hľadiská	236
	Literatúra	244
7	Priprava textových vstupov v systéme REVIS	246
7.1	Konceptuálna schéma systému REVIS	247
7.2	Logický záznam v systéme REVIS	250
7.2.1	Atribúty záznamu	250
7.2.2	Štandardný obsah (hodnoty) atribútov	252
7.2.3	Predpis na prípravu dát pre vstupnú magnetickú pásku	254
7.3	Štandardný zápis atribútov	259
7.4	Konceptuálna schéma v štandardnom zápise	266
7.5	Konceptuálna schéma na základe makrotezauru	270
7.6	Externá schéma	272
7.7	Užívateľská schéma ako expertná schéma	275
	Literatúra	277
8	Transformácie a transformačné procedúry	278
8.1	Transakcie na textových údajoch	278
8.2	Výberové transakcie	279
8.3	Atributívne výberové transakcie	281
8.4	Výber hodnôt údajov	183
8.5	Vytváranie základných súborov	285
8.5.1	Všeobecné opatrenia	285
8.5.2	Kontrola a uloženie dát	286
8.5.3	Korekčné moduly	289
8.5.4	Aktualizačné moduly	292
8.6	Systém FAKTIS	296
8.6.1	Aplikačný analyzátor	298
8.6.2	Báza deskripcii prístupových modulov (báza komplexných katalógov)	300
8.6.3	Bázový súbor	301
8.6.4	Báza deskripcii prístupových modulov	301
8.6.5	Charakteristika prístupových nástrojov	303
	Literatúra	305
9	Filtračné procesy	306
9.1	Makroelementy, mikroelementy a pseudoelementy	309
9.2	Štrukturálne metainformácie v systéme REVIS	315
9.2.1	Asociačné prvky textu	316

9.2.2	Objektové asociačné prvky	318
9.2.3	Rozpoznávacie pravidlá pre globálny kontext	326
9.2.4	Interpretátor	333
10	Výstupné procesy	337
10.1	Vyhľadávanie	337
10.2	Entitné vyhľadávanie	341
10.3	Komunikácia s bázou dát	343
10.4	Tvorba štandardných výstupných zostáv	346
10.4.1	Charakteristika	346
10.4.2	Prvotné generované zostavy	346
10.4.3	Druhotné generované zostavy	346
10.4.4	Transformačné moduly	347
10.4.5	Určenie veľkosti pracovnej oblasti	370
10.4.6	Určenie riadkového a časového limitu	371
10.4.7	Praktické pokyny k prevádzke systému REVIS na počítači CDC 3300	372

Časť III. Programové riešenie systému REVIS

11	Technický popis procedúr	377
11.1	Charakteristika programového systému REVIS	377
11.2	Program KONTROLA	389
11.3	Program PREVOD	399
11.4	Program VETY512	424
11.5	Program ROTGEN	431
11.6	Program ROTGENO2	443
11.7	Program ROZSLOV	450
11.8	Program FRETL	459
11.9	Program FRESLO	461
11.10	Program JADRA	470
11.11	Program VYBER	477
	Autorský a vecný register	486